

The University of Fiji

CENTRE FOR I-TAUKEI STUDIES

Semester 1 Year 2016

FINAL COURSE EXAMINATION PAPER

ITK204: EXPRESSIVE and PERFORMING ARTS

Important Instructions to Students:

1. Read the questions, instructions carefully and answer the questions.
2. You are allowed an **extra 10 minutes reading time** (during this time, you are not allowed to write with pen) and **180 minutes (3 Hours) to complete this paper.**
3. Silent, non-programmable calculators are allowed, but not supplied.
4. Write all your answers in the answer booklet provided. If you need extra sheets, please ask from the supervisor. Write your name, course code and student identification number in the answer booklet and in the attendance sheet.
5. **This Final Course Examination Paper is worth 100 marks contributes 50% of the total course assessments.** Students must at least score **40%** in this final exam to pass the course.
6. This paper contains two sections . All questions are compulsory to answer **except** in the second section where you have options..
7. Write all your answers legibly. The marker has the right to award zero for answers that are not legible.
8. This is a **Closed Book Examination.** The University views plagiarism, cheating and dishonest practice as serious offences and if found, offenders are penalized.

Examination Paper Content (Format):

<u>Section</u>	<u>Question</u>	<u>Content</u>	<u>Marks</u>	<u>Suggested Time</u>
1	1-2	Short answer questions	20	18 minutes
		Long answer questions	20	54 minutes
2	3-9	Instructional Writing	30	54 minutes
		Essays	<u>30</u>	<u>54 minutes</u>
		TOTAL	100	180 Minutes

IMATAI NI WASEWASE

(40 na maka)

Sauma ruarua na taro ena iwasewase oqo.

IMATAI NI TARO

(20 na maka)

Wilika na italanoa oqo ka sauma na veitaro e toka e ruku ni talanoa

E a leqataka vakalevu o Marica na nona sa mai kerea o Rosi me vakadonuia o tinana na kerekere nei Simione me rau sa vakamau ena vula ka tarava ni bera ni gole ki Niu Siladi.

"Nau, o Simi kei iratou na tamana eratou sa na gole tiko mai ena Vakaraubuka mai oqo meratou sa mai veivakavanuataki. Kerea mo vakadonuya ka meratou na mai veiwaraki o Momo Kini." a vakamasuti tinana o Rosi

"Luvequ, sa rui totolo na nodratou gole mai. Sa drau veikilai dede tiko mai kei Simione? Na vakawati e ka ni bula taucoko, o se rui gone. Au sega ni gadreva, meu se bula toka la qo, sa yaco edua na ka o sega ni namaka!"

"Nau, kua ni o vakanananu vaqori. Na ka kece ena vinaka. Keirau sa veivinakati dina. Yalovinaka, Tinaqu!"

"Sa na yaco mada ga na lomamu. Rosi, eda na dui seva ga na bua eda dui tea. Daru sa na gole I Waiyavi me yaco na lomamu."

"Vinaka, Nau, kua ni leqataka edua na ka!"

A sega ni kabulu rawa o Marica ena nona idavodavo ena bogi koya ena kerekere nei Rosi .

E sa vo tale tiko e dua na iwasewase ni vuli ena Yunivesiti me vakacavara kina na nona sasaga Koroi o Rosi .A tagica na Kalou ena bogi taucoko koya me vukei koya kei Rosi ka qai vakila ga ni sa tagi na toa ena mataka caca . Sa veiciciyaki na nona vakasama ka saga me tuvalaka edua na ituvatuva me baleti Rosi.

Eratou sa mai tubera na kamunaga ni Tabailago kei na iDuguci na momo nei Simione , ka sa vakadonuya o Rosi na kerekere vakavanua oqo. Oti tale e yica na siga eratou sa mai tubera na kamunaga ni Vakadonugusu na tataba ni tagane. Sa lokuci na siga ni vakamau ..

Taro

1. Tukuna e tolu na ka e **vakavuna** na lomaleqa nei Marica. (3)
2. Vakamacalataka na veika e ririkotaka o Marica. (2)
3. Na cava na kedrau duidui na Tabailago kei na iDuguci? (4)

4. Vakamacalataka na **nomu** nanuma ena nona vakatulewa o:

- a) Simione
- b) Rosi
- c) Marica (6)

5. Kevaka o itubutubu nei Rosi, na cava o na vakayacora? (3)

6. Tasereka na vosa nei Marica ni a kaya "Na vakawati e ka ni bula taucoko." (2)

IKARUA NI TARO (20 na maka)

Vola mai na nomu nanuma me baleta :

- 1. Na tuvatuva vakavuvale me sautu kina na bula ni yago, yalo kei na vakasama.
- 2. Na veika talei e vakavurea na noda meke na iTaukei.
- 3. Na solesolevaki vakavuvale.
- 4. Na noda tiko vakasoqonivata vakavuvale kei na vakavanuaena qaravi Kalou. (5 x 4 na maka)

IKARUA NI WASEWASE (60 na maka)

Sauma e ono na taro mai na iwasewase oqo.

IKATOLU NI TARO (10 na maka)

Vola e lima na vakasama me qarauni ena kena navuci edua na ituvatuva vakatakete ka oka kina na vakatulewa dodonu me rawa kina edua na sasaga ni nomu vanua.

IKAVA NI TARO (10 na maka)

Edua na noda iyau vakamareqeti na iTaukei na noda veiwekani. Tuvalaka e LIMA na ituvatuva me rawa kina na veikilai kei ira na wekada vakadra e delaniyavu kei na veivanua tale eso.

IKALIMA NI TARO (10 na maka)

Ena nona vosa na Turaga Tui Lau sa bale, o Ratu Sir Lala Sukuna e a veitataunaki kina vei ira na Turaga e na Bose Vakaturaga ena yabaki 1936.

Vola mai na veika e a tataunaka vei ira na Turaga kei Viti ena bose oya ena vuku ni noda qele kei ira na wekada.

IKAONO NI TARO

(10 na maka)

Navuca ka vakatura erua na vakasama me :

- a) vakavutuniyautaka na veilomani ena loma ni vuvale.
- b) taqomaka na veitovo vakamareqeti vakaiTaukei
- c) vaqacacotaka na vakayagataki vakavuku ni gauna
- d) vakavotukanataka na bula sautu kei na bula vakacegu
- e) vakadeitaka na veilomani ena loma ni nomu Vanua

IKAVITU NI TARO

(10 na maka)

Na noda qele e Viti e wasewase tu ka vakaivolataki na kena itukutuku ena tabana ni Qele Maroroi e Viti. Vola kece mai na veika o kila me baleta na veiwasewase ni qele boro damudamu ,qele boro dromodromo qele boro lokaloka kei na qele boro drokadroka.

IKAWALU NI TARO

(10 na maka)

Digitaka e RUA na keda meca ni toso ki liu vakaiTaukei ka :

- a) Vakamacalataka na imatai ni keda meca
- b) Vakamacalataka na ikarua ni keda meca
- c) Vakamacalataka na gaunisala me ^avu^oti kina na meca ruarua oqo

IKACIWA NI TARO

(10 na maka)

Na veimataqali cagi ni veisau e sa liwavi Viti tiko ena gauna oqo era sa talaraka sobu eso na veika eda dau vakamareqeta ena noda tiko vakavanua vakaveiwekani. Tukuna e lima na vakasama me na vakabulai kina na noda vanua oqo.

SA YALA EKE